

KONU ANLATIMI..... :

Eylemin hangi hedefe bağlı olarak gerçekleştiğinin belirtildiği cümlelerdir.

Amaç-sonuç cümleleri, eyleme sorulan “hangi amaçla?” sorusuna cevap verir.

Bu tür cümlelerde de “için, diye, üzere” gibi edatlardan yararlanılır.

Örnek

» Sınavı kazanmak için çok çalışmış.

Yukarıdaki cümlede yükleme “hangi amaçla çalışmış?” sorusunu yönelttiğimizde “sınavı kazanmak için” cevabını alıyoruz. Sınavı kazanma eyleminin gerçekleşip gerçekleşmediği olup olmadığı henüz belli değildir bu nedenle sınavı kazanmak amaç ifadesidir.

» Bildiklerini anlatmak üzere karakola başvurdu.

» Kilo vereyim diye spor yapıyor.

» Yazar, eleştirmene şirin görünmek maksadıyla iki yüzlü davranıyor.

» Ona sık sık öğüt verirdi; iyi bir insan olsun diye.

» Sınava hazırlanmak için yeni kitaplar aldı.

Neden-Sonuç Cümleleri ile Amaç-Sonuç Cümleleri Arasındaki Fark

Amaç sonuç cümlelerinde amaç ve sonuç arasına amacıyla kelimesi getirildiğinde cümlelerin anlamı bozulmazsa amaç cümlesidir. A amacıyla kelimesi getirildiğinde uygun olmuyorsa sebep cümlesidir.

Amaç cümlelerinden yapılmak istenen ama gerçekleşip gerçekleşmediği henüz bilinmeyen bir durum vardır.

Hasta olduğundan derse gelemedi. (sebep)
Hasta olduğu **amacıyla** derse gelemedi. (uygun olmaz) *(Kişinin hasta olduğu kesindir.)*

Ders çalışmak için arkadaşına gitti. (amaç)
Ders çalışmak **amacıyla** arkadaşına gitti. (uygundur)
(Ders çalışıp çalışmadıkları henüz belirli değildir.)

.....ALİŞTIRMALAR

◆ Aşağıdaki cümlelerden amaç sonuç olanları işaretleyiniz.

- [] 1. Eve gittiğimde evde kimseyi bulamadım.
- [] 2. Çok terlememek için oyundan ayrıldı.
- [] 3. Yalnız olduğum zamanlarda müzik dinlerim.
- [] 4. Kitap çıkarmak için hikaye yazıyorlar.
- [] 5. Süre yetmediği için sekiz soruyu yapamamış.
- [] 6. Akşamları sahile iner ve dakikalarca yürürüm.
- [] 7. Okumak üzere yeni bir kitap almış.
- [] 8. Saçını kestirmek için berbere gidecekmiş.
- [] 9. Yağmur yağınca her taraf sular altında kaldı.
- [] 10. Sel olmasın diye yollara kanal açtık.
- [] 11. Sınavda başarılı olamadım diye çok üzüldü.
- [] 12. Ömer’le iki hafta sonra Ordu’ya gideceğiz.
- [] 13. Covit19 olmamak için çok dikkat ediyorlar.
- [] 14. Dedesini görmek üzere Giresun’a gitmiş.
- [] 15. Bize gelirse biraz tatlıda getirsin.
- [] 16. Beceriksizliğinden oyunda mağlup olduk.
- [] 17. Şiir defteri tutuyor, şiirleri sevdiğinden.
- [] 18. Kışa hazırlanmak için odun kesiyorlar.
- [] 19. Hastalara bakmadan önce maske takıyor.
- [] 20. Kurallara uyarsak kazalar azalır.
- [] 21. Dışarı çıkmak üzere babasından izin aldı.
- [] 22. Çok güzel oynadığından birinci olduk.
- [] 23. Gülümsemesi çocukları çok sevdiğinden.
- [] 24. Not tutuyor, yazılıya hazırlanmak için.

ETKİNLİKLER..... :

:TEST

◆ Aşağıdaki yarım bırakılmış cümleleri amaç sonuç cümlesi oluşturacak şekilde tamamlayınız.

1.için sabaha erkenden yola çıktılar.

2. Yeni bir icat yapabilmek amacıyla

3. maksadıyla saat ona kadar çalıştı.

4. Anteni ayarlayayım diye

5. üzere arkadaşlarını spor salonunda topladı.

◆ Aşağıdaki amaç sonuç cümlelerinin amaç bölümlerini bularak altlarındaki bölüme yazınız.

Akşam saat 21.00'de uyurum, derslerde dikkatim dağılmasın diye.

Bu işi yarına yetiştirebilmek için masanın başından hiç kalkmadı.

Yüksek dağların ardında uygun bir yer aradılar, çadırları kurmak için.

Telefon numaramı değiştirdim, onunla bir daha görüşmemek için.

◆ Aşağıdaki ifadelerle amaç ve sonuç cümleleri oluşturunuz.

Diye:

Üzere:

İçin:

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde "için" sözcüğü amaç anlamı katmamıştır?

- A) Sevdiğim dondurmayı almak için sırada bekledim.
- B) Aile bütçesine katkıda bulunmak için çalışmalı.
- C) İnsanlar Mars'a gitmek için planlar yapıyor.
- D) Kömür tükendiği için işler durduruldu.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "için" sözcüğü amaç-sonuç ilgisi kurmuştur?

- A) Kızına vermek için bir etek almış.
- B) Çok çalıştığı için yorulmuş.
- C) Otobüs gelmediği için geç kaldık.
- D) Ev aldığı için sıkıntıya girmiş.

(I) Annem Bitlis'te tereyağı ve yoğurt yapardı. (II) Bunları pazarda satardı. (III) Ayakkabılarım eskimesin diye altlarına lastik çakılırdı. (IV) Giysilerimiz yamanırdı ama kimseye muhtaç olmazdık. (V) Babam hayatı boyunca kimseye muhtaç olmak istemedi.

4. Yukarıdaki cümlelerin hangisinde amaç anlamı vardır?

- A) I. B) II.
- C) III. D) IV.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde amaç-sonuç ilişkisi vardır?

- A) Sınava iyi hazırlandığından başarılı oldu.
- B) Sağlıklı olmak için spor yapıyor.
- C) Geç kaldığı için annesinden özür diledi.
- D) Sporcu dereceye girince takıma alındı.

6. "..... boya ları karış tırdı." Cümlesi hangisiyle tamamlanırsa amaç cümlesi oluşturmaz?

- A) Duvarı boyamak için
- B) Yeni bir renk elde etmek için.
- C) Renklerin nasıl oluştuğunu göstermek için.
- D) Karanlık olduğu için.

7. Aşağıdakilerden hangisi amaç sonuç ilişkisi kurmamıştır?

- A) Yarışmada birinci olmak için çalışıyor.
- B) Yarışmaya katılmak için form doldurdu.
- C) Yarışmaya iki arkadaşıyla birlikte katıldı.
- D) Yarışma, birinciye belirlemek için yapıldı.